

Markéta Přemyslovna

Oldřiška Ciprová

Praha, únor 1140

Kamenné zdi chrámu svatého Jiří pohlcovaly všechny zvuky, takže i ti-
chý šepot připomínal vzdálené ozvěny. Mladá Markéta se choulila
v kostelní lavici, chlad prosakující kamennou podlahou jí zalézal až
do kostí. Přestože měla na sobě těžký sametový plášť, cítila, jak se jí třesou
ruce. Vzduch byl nasycen vůní kadidla a mokré látky.

Mše právě začínala a kněz u oltáře pomalu odříkával modlitby. Markéta
neklidně těkala očima po přítomných. Byla tady cizí, jen návštěvnice z Uher,
která přijela podpořit svou tetu Adlétu Arpádovnu ve chvíli největšího smutku.
Jakmile vstoupila do chrámu, vřel v ní koktejl lítosti a bezmoci.

„Chudák teta,“ zašeptala si pro sebe, když ji pohled zavedl dopředu k černě
oděné ženě, stojící vedle katafalku. Adléta, oblečená v těžkém plášti s kápí
staženou hluboko do čela, stála nehybně jako socha. Krásná tvář, kdysi plná
života, byla teď bez výrazu. Všichni věděli, že Soběslava milovala – a on ji.
Jejich manželství bylo vzácnou výjimkou mezi dvorskými sňatky, kde láska
zřídka hrála roli.

Markéta sevřela ruce v klíně. „Proč osud bere ty, kteří si zaslouží žít?“
V očích ji pálily slzy, ale rychle mrkala, aby je zahnala. Nemohla si dovolit
ukázat slabost – ne teď, když její teta potřebovala být silná.

Pohledem se vrátila k davu. Lavice byly plné urozených pánů a dam, všichni v tmavých pláštích a šatech. Muži měli na ramenou kožešinové límce, ženy si zahalily hlavy. Slzy se zaleskly na tvářích mnohých z nich, zatímco někteří se v tiché modlitbě skláněli nad růženci. Ve vzduchu visel smutek jako mlha.

„Soběslav byl dobrý kníže,“ zaslechla tlumený šepot odněkud zepředu. „Bude nám chybět.“

„Bůh dej, ať je Vladislav stejně spravedlivý,“ odpověděl jiný hlas, tentokrát hlubší.

Markéta se znovu otočila dopředu a právě v té chvíli se její pohled setkal s očima neznámého muže. Stál opodál, poblíž katafalku, a Markétu si prohlížel s jistým zájmem. Byl vysoký, s širokými rameny, temně modré oči pronikavě zářily zpod stínu dlouhých kaštanových vlasů. V pohledu se mu zračilo cosi těžko čitelného – něco, co ji zneklidnilo i zaujalo zároveň. Zvedla bradu a dívala se na něj zpříma, jako by tím pohledem chtěla prolomit hradbu, kterou kolem sebe vystavěl.

„Kdo to je?“ pomyslela si. Nikdy předtím ho na uherském dvoře neviděla, a přestože měla povědomí o většině českých velmožů, tato tvář jí byla cizí. Než však stihla více zkoumat mužovy rysy, ten rychle uhnul pohledem a věnoval se opět modlitbě. Markéta cítila, jak jí divoce poskočilo srdce. Proč ji tak zaujal? V hloubi duše tušila, že toto setkání má nějaký zásadní význam.

„Prokletá zima,“ zamumlala starší žena vedle ní a přitáhla si těžký plášť těsněji k tělu. Markéta si teprve teď uvědomila, jak moc se třese chladem. Přitiskla si ruce k hrudi a pokusila se soustředit na biskupa, který právě vystoupil před shromáždění a zvedl ruce v požehnání.

„Pane, přijmi duši našeho milovaného knížete Soběslava do svého království,“ pronesl hlubokým hlasem, který se odrazil od stěn chrámu jako hromobití. „Nechť jeho duše nalezne věčný klid.“

Biskupův hlas pomalu utichl a všichni přítomní poklekli. Markéta se zvedla, aby lépe viděla. Právě v té chvíli se Adléta sklonila nad rakví svého manžela a poprvé prolomila své tiché odhodlání. Její tichý vzlyk prořízl ticho chrámu jako ostrý nůž.

„Můj milý... proč jsi mě opustil?“ pronesla téměř neslyšně, ale přesto to zasáhlo všechny kolem. Několik žen v předních lavicích si otřelo oči do lemů šátků.

Biskup k ní přistoupil a položil jí ruku na rameno. „Milá paní, modlete se, aby vás Bůh utěšil,“ pronesl laskavě. Ale Adléta jako by ho ani neslyšela. Tělo se jí náhle zachvělo a ona s tlumeným vzdechem zavrávala. Lidé kolem ní se zděšeně otočili.

„Ne!“ vykřikla Markéta a prudce vstala. Ale než stihla udělat krok, Adlétino tělo se svezlo k zemi jako podřáté. Ozvalo se několik vyděšených výkřiků, šustění látek a tichý hlas biskupa, který se snažil kněžnu zachytit, avšak marně.

Chrámem zavládlo naprosté ticho. Adléta ležela nehybně na chladné kamenné podlaze, obklopená rozvířenými záhyby svého těžkého roucha. Markéta zadržela dech, jen srdce jí zběsile bušilo v hrudi. V panice se rozhlédla kolem. Pohledem opět našla toho cizího muže. Tentokrát se na ni podíval přímo, oči mu ztvrdly jako ocel. Ale ani teď nevydržel déle než okamžik. Rychle se otočil a zmizel ve zmeti černých plášťů.

„Je mrtvá?“ ozvalo se někde zezadu šeptem – a ten dotaz okamžitě přehlušil ostatní myšlenky, které Markétu napadaly.

„Dovnitř nikdo nesmí,“ zazněl hrubý hlas strážného. Markéta se prudce zastavila před těžkými dubovými dveřmi, za kterými měla být teta Adléta. Strážní stáli nehnutě jako kamenné sochy, s rukama založenýma na prsou. Měli na sobě tmavé kožešinové pláště, které je chránily před zimou, jež sužovala kamenné chodby hradu.

„Ale já jsem její neteř,“ naléhala Markéta a bezradně se rozhlížela. „Můj otec je kněžnin bratranec. Přijela jsem s uherskou výpravou.“

Jeden z mužů přimhouřil oči a prohlédl si ji od hlavy až k patě. V pohledu měl patrné pochyby. Markéta na sobě měla prostý vlněný plášť, který byl daleko méně okázalý než šaty ostatních dvorních dam. Na první pohled nevypadala jako někdo, kdo by měl mít přístup k české kněžně.

„Uherská výprava?“ zamračil se strážný. „To nic neznamena. K Její Milosti v tuto chvíli nikdo nesmí.“

Markéta si zoufale povzddechla. „Uherská královská výprava. To by něco znamenat mohlo. Můj strýc je uherský král. Já jsem Margaret... tedy Markéta,“ opravila se a v duchu si za svou angličtinu vyčínila. Matka s tetou jí říkaly Margaret, ale v Uhrách i tady v Čechách ji všichni ostatní oslovovali

Markéta. „Kněžna Adléta je moje teta, přicestovala jsem z Uher právě kvůli ní. Prosim, musím s ní mluvit. Je jí špatně.“

Strážný se ohlédl přes rameno, nejistě se podíval na svého druha a pak konečně kývl. „Dobrá, ale budeš stručná,“ přikázal. „Její Milost potřebuje klid.“

Markéta si oddechla a vděčně přikývla. Rychle se protáhla kolem stráží, popadla mosaznou kliku a otevřela bytelné dveře do komnaty.

Místnost byla zahalena do přitímí, těžké závěsy na oknech propouštěly jen pramínky bledého světla. V rohu plápolal v krbu oheň, ale přesto byla místnost chladná jako ledová jeskyně. V koutě voněla stará růžová voda, kterou měla Adléta vždy v oblíbené, jenže dnes ten sladký odér ztrácel svou útěchu. Markéta na chvíli zaváhala na prahu, než vykročila dovnitř. Opatrně za sebou zavřela dveře a přistoupila blíž k posteli.

„Milosti?“ oslovila tetu tiše, aby ji nevydělala. Ta ležela na širokém loži, zahalená do tmavého pláště, jako stín ztracený v temnotě. Adléta se pomalu otočila, oči měla červené od pláče a obličej bledý jako vosk.

„Margaret...“ zašeptala s úsměvem, který byl spíš stínem toho bývalého. „Věděla jsem, že přijdeš. Bohužel jsi mě zastihla v mé nejhorší životní chvíli.“

„Já vím.“ Markéta si klekla vedle postele. „Měla jsem takový strach, když jsem tě viděla včera na pohřbu... proč jsi omdlela?“

Adléta zavřela oči a povzddechla si. „Protože... můj Soběslav je pryč,“ odpovíděla chvějícím se hlasem. „A já... já už bez něj nechci žít.“

Markétu ta slova zasáhla jako rána do srdce. „Milosti, nemluv tak,“ zaproсила a uchopila ledovou ruku do svých dlaní. Adléta byla mladá, plná života a lásky, ale teď jí připadala jako prázdná skořápka. „Máš ještě tolik pro co žít. Všichni tě tady potřebují.“

Teta se na ni unaveně podívala a pak zavrtěla hlavou. „Ne, Margaret... můj život skončil s jeho posledním výdechem. Co mi zůstalo? Jen prázdnota.“

Markéta neměla slov. Její romantická duše byla ohromena silou takové lásky. Jaké to muselo být, milovat někoho tak moc, že by ho člověk chtěl následovat do hrobu? Toužila po lásce, která by byla tak hluboká, ale zároveň ji ten pocit děsil. Co když to byla láska, která ničí?

„Ale co bych mohla udělat, abych ti pomohla?“ zeptala se po chvíli. „Prosim, řekni mi, jak ti smím pomoci?“

Adléta se smutně usmála očima plnými slz, které ale nedokázaly vytrysknout. „Nic, má drahá neteři. Jsem jen stín...“ Hlas se jí zlomil a na chvíli se odmlčela. Poté přitáhla Markétu k sobě a pohladila ji po vlasech. „Tvoje anglická matka měla stejné vlasy,“ zamumlala. „Tak krásně ryšavé... ale ty máš oči po otci. Jako černé hluboké studny.“

Markéta sklopila pohled. Vždycky věděla, že svým vzhledem občas mátlá okolí. Vlasy jako plamen, ale oči jako noc. Nebyla krásná jako ženy, které vídala na dvoře. Příliš útlá, s ostrými rysy, které jen zvýrazňovaly nezvyklou kombinaci světlých vlasů a temných očí. Někteří muži si šeptali, že má pohled děsivý jako pohled čarodějnice.

„Já vím, že nejsem tak krásná jako ostatní,“ řekla Markéta tiše. „Vždycky jsem byla... jiná. Ale to nevadí, že?“

Adléta si povzdychla a pohladila ji po tváři. „Ne, má drahá Margaret. Tvůj vzhled tě odlišuje, ale i to je dar. Jsi statečná po otci a laskavá jako tvá matka. Neboj se být sama sebou. Jsi hrdá Arpádovna, na to nezapomínej.“

„Někdy je to těžké, Milosti,“ přiznala dívka tiše. Zrakem se zastavila na kněžnině ztrhané tváři. „Prosím, nenech se zlomit. Kníže Soběslav by nechtěl, abys trpěla.“

Adléta se znovu usmála, ale tentokrát v úsměvu byla bolest tak ostrá, že Markéta musela sklopit zrak. „Ach, mé drahé dítě, co ty víš o lásce? Ale snad jednoho dne...“

Markéta sevřela její ruku pevněji. V tu chvíli by pro ni udělala cokoli.

Nečekala, že ji tetino utrpení tak zasáhne. Bylo upřímné, tryskající přímo z Adlétina srdce.

„Milosti,“ zašeptala Markéta znovu, aby změnila téma a přivedla zlomenou Adlétu na jiné myšlenky. „Včera jsem na pohřbu spatřila jednoho mladíka. Nikdy dřív jsem ho neviděla. Vysoký, s tmavými kaštanovými vlasy a... s očima jako ledová voda. Víš, kdo to je?“

Adléta se usmála. „Takových tam byla spousta.“

„Stál hned vedle katafalku. Ani nevím, proč mě zaujal, ale díval se na mě tak... zvláště.“

Adléta na chvíli zavřela oči, jako by se chtěla oprostít od myšlenek na pohřeb.

„Aha, ten...“

Pak se na Markétu podívala s tajemným úsměvem, který v dívce vzbudil ještě více otázek. „Brzy se to dozvíš, Margaret. Brzy...“

Markéta chtěla ještě něco říct, ale teta se od ní odvrátila, ztěžka dýchala a bylo zjevné, že na další rozhovor už nemá sílu. Markéta tedy mlčky vstala, stiskla jí ruku a po špičkách odešla.

Ještě jednou se na ni otočila mezi dveřmi. Adléta ležela, ale oči nechala otevřené. A přestože mlčela, Markéta v nich četla bolest i vděk.

V hlavě jí zněla tetina slova a podivná záhadná odpověď, která ji pálila jako žhavé uhlíky. Kdo byl ten muž? A proč ji mladíkův pohled tak zneklidnil?

V prostorné místnosti, jejíž kamenné stěny byly zahalené těžkými gobelíny, se ozývalo tlumené praskání ohně v krbu. Zvenku sem doléhalo šumění větru, který se opíral do olověných okenic, a místnost se zdála být oázou klidu uprostřed bouře. Uvnitř však panovalo napětí, které by se dalo krájet.

„Musíme si pospíšet, než někdo využije naší nerozhodnosti,“ pronesl Vladislav, nejstarší ze tří potomků knížete Vladislava, bratra právě zesnulého Soběslava.

Vladislav si zamyšleně přejel rukou po tmavém, krátce zastřiženém vouse. Měl robustní a silnou postavu, která jako by symbolizovala pevnost a odhodlání vládce. Prostý tmavý kabátec mu přiléhál k tělu a zdůrazňoval svalnatou postavu. V očích se Vladislavovi odrážel žár ambicí, ale zároveň i tíha zodpovědnosti, jež na něj doléhala.

Mladší Děpolt opřel ruce o stůl. Světlé vlasy mu kontrastovaly s temným oblečením a tvář měl přísnou a zamyšlenou. Většinu času naslouchal, ale když už promluvil, mělo to váhu. „Vladislave, i když jsi obešel právo stařešinů, páni tě zvolili a knížecí stolec jistě musí připadnout tobě. Ale...“ na okamžik se odmlčel, než zvedl oči k bratrovi, „Soběslavovi synové to nebudou chtít připustit. Nepochybuj o tom.“

„A proč by měli?“ pronesl Jindřich, který stál opřený o okno s rukama založenýma za zády. Byl nejmladší z bratrů, ale vysoký a statný jako jeho sourozenci. Na rozdíl od nich měl však delší tmavohnědé vlasy, které mu splývaly na ramena. Oči, modré jako ledové vody Vltavy, sledovaly dění venku pod oknem, jako by tam hledaly odpovědi na otázky, které ho trápily. „Strýc

Soběslav vládl pevnou rukou, ale přesto zemřel, aniž by si zajistil, aby jeho synové po něm převzali vládu. Právo je na naší straně.“

Vladislav se zamračil a opřel se prsty o hrubé dřevo stolu. „To je možná pravda, ale co když právo nestačí? V Čechách vládne ten, kdo si dokáže udržet moc. A teď, když je Soběslav mrtvý, musíme jednat rychle, jinak riskujeme, že se jeho stoupenci postaví proti nám.“

Děpolt přikývl. „Máš pravdu, bratře. Pražský hrad není jen symbolem moci, je to klíč k celé zemi. Pokud ho Soběslavovi synové ovládnou, bude těžké je vyhnat. Musíme si získat podporu šlechty, jinak se ten stolec může stát horkým uhlíkem.“

Jindřich se otočil od okna a vrátil se ke stolu. „Podpora šlechty je klíčem,“ souhlasil. „Ale také musíme mít na své straně církev. Bez jejího požehnání se nehne kupředu. Soběslav byl přísný vládce, ale církev ho respektovala. To musíme dokázat i my.“

Do místnosti náhle pronikl chladný závan větru, neboť dveře se otevřely a v nich se objevil starý sluha. „Pánové, přinesl jsem víno,“ řekl tiše a začal rozlévat temně rudý nápoj do stříbrných pohárů.

„Výborně, potřebuji něco, co zahřeje,“ zaradoval se Vladislav a pozvedl pohár k ústům. Po několika locích se mu do tváře vrátila trochu zdravější barva. „A co naše milá šlechta? Kdo nás podpoří? Kdo se postaví na stranu Soběslavových synů?“

Děpolt pokrčil rameny. „To je ta nejistota, která nás teď tíží. A nezapomeňte na Moravu. Měli jsme to řešit dřív. Ale to byly jen dohady. Soběslav odešel tak náhle... Někteří možná budou stát na naší straně, jiní zase budou zvažovat, jestli není lepší podporovat pokračování Soběslavovy linie.“

„Vždyť jsou to jen děti!“ odsekl Jindřich. „Soběslavův syn je ještě chlapec, sotva mu narostly vousy. Jak by mohl vládnout? Lidé budou chtít vůdce, někoho, kdo dokáže Čechy ubránit před nepřáteli. A navíc tě už velmoži podpořili. To nemohou vzít zpět.“

„A ty, bratře,“ podíval se na něj Vladislav s úsměvem, „máš v sobě až příliš ohně. Nech mě být tím, kdo rozhodne o budoucnosti naší země. A ty mě podpořiš, ano?“

Jindřich chvíli mlčel, pohledem se vpíjel do očí svého staršího bratra. Byli si podobní – stejné rysy, stejné temné oči, ale jejich povahy byly rozdílné. Vladislav byl rozvážný diplomat, zatímco Jindřich měl v krvi boj a odhodlání. Ale přesto věděl, že Vladislav má pravdu.

„Ano,“ odpověděl nakonec Jindřich a upil z poháru. „Stojím při tobě, bratře. Jak jsem ti slíbil.“

Chvilí bylo ticho, přerušované jen praskáním ohně a vzdáleným hukotem větru. Nakonec Děpolt zvedl hlavu a opatrně se zeptal: „A co Adléta?“ V očích měl zvláštní lesk.

Vladislav si povzdechl. „Kněžnu necháme být. Včera se na pohřbu zhroutila. Soběslav byl Adlétin život, to všichni víme. Teď potřebuje klid. Nemáme důvod ji obtěžovat.“

Jindřich přikývl, ale v očích mu zablýsklo něco nepopsatelného. „Adléta si zaslouží úctu. Byla loajální manželka. Každý by si takovou přál. Teď bychom měli být velkorysí a nechat ji v klidu truchlít.“

Děpolt se opřel o opěradlo židle a zkřížil ruce na prsou. Neřekl nic. Ale rty se mu napjaly a na čele se objevil sotva znatelný stín. V očích mu na vteřinu problesklo něco, co nebyla lítost. Byla to bolest.

„S tím souhlasím,“ vypravil ze sebe nakonec. „Ať se vzpamatuje, a pokud bude potřebovat naši pomoc, postaráme se o ni. Není důvod ji do ničeho tlačit.“

„Souhlasím,“ přikývl Vladislav. „Ale teď zpět k našim záležitostem. Musíme udržet podporu šlechty, než jim dojde, že jim z ruky zobat nebudeš.“

Místnost znovu naplnilo ticho, zatímco se bratři skláněli nad mapou českých zemí a plánovali své další kroky, jak upevnit moc. Bylo jasné, že cesta k ovládnutí knížecího stolce bude plná intrik a nebezpečí. V této chvíli však měli jednoho společného nepřítele – čas. A pokud nebudou jednat rychle, mohou o vše přijít.

Jindřich se naposledy podíval na své bratry. Byl připraven bojovat za svou rodinu, ale v hloubi duše věděl, že ho čekají mnohé zkoušky, které nebudou mít nic společného jen s mečem a politikou.

V hlavě se mu neodbytně vynořil obraz dívky, kterou zahlédl na pohřbu. Ryšavé vlasy, temné oči, kombinace, která mu přišla stejně matoucí jako nebezpečná.

A poslední, co Jindřich teď potřeboval, byl další zmatek a nebezpečí.